

Ese de doue ori in septemana:

Joi-a si Dominec'a.

Pretiulu de prenumeratiune:

pre annu intregu . . . 6 fl. v. a.
 „ diumetate de annu . . . 3 fl. v. a.
 „ patrariu de annu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre annu intregu . . . 9 fl. v. a.
 „ diumetate de annu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Corespondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseza de a dreptulu: Redactiunei „Lumina“ in Aradu, cancelari'a episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contineu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sime garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intelegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiulu publicatiuniloru se se anticipe

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Aradu, 1/19 Septemvre 1873.

Preasanti'a Sa nou alesulu parinte Archiepiscopu si Metropolitu Procopiu Ivacicoviciu in urmarea telegramului primitu din partea Domnului Ministru de cultu, astadi la médiadi a plecatu din Aradu la Vien'a spre a depune juramentulu in manile Maiestatii Sale Luni in 22. Septemvre nou.

A duo'a alegere a preotiloru are basa canonica?

• Prin a duo'a alegere a preotiloru se intelege alegerea dupa hirotonire cunoscuta in canóne sub „stramutarea din o parochia la alt'a“ fiindu cea din tãiu si canonica alegere nainte de hirotonire. Ea este o cestiune pucinu socotita, in sa din respectu canonicu de mare insemnatate provocata chiar de evenimintele dilnice.

Canonicitatea alegerei de preotu, ca atare, nu suferé indoiala, de acea a-o discute in specialu e de prisosu; totusi avemu de notatu cá: acestu asiediamentu nu e numai unu simplu dreptu alu poporului, ci mai multu, este chiar o recerintia canonica pentru preotu, cáci „se cade lui si marturia buna se aiba dela cei din afara“ (I. Tim. I. v. 7). Dar pre cátu de naturala si canonica e astfeliu de alegere, pre atátu de nenaturala si necanonica este „stramutarea dela o parochia la alt'a“ sub nume de a duo'a alegere lipsita de marturi'a indegetata in cuvintele apostolului. Asertulu nostru se motiveza de sine, pentru cá judecandu lucrulu seriosu, insine venimu la acelu adeveru cumca: preotulu for' a nu parasi cu volnicia parochi'a pe care s'a hirotonitu, in alt'a nici intr'unu chipu nu póte fi alesu; si de s'ar fi alesu, facia cu parochi'a de mai nainte a comisu stramutare volnica, deórace prin hirotonire capatandu elu posibilitatea seversirei functiuniloru sacre — *jus ad sacras functiones* — a capátatu deodata si loculu functionarei, parochi'a desemnata in singeli'a eppésca, prin carea posibilitatea seversirei functiuniloru sacre s'a ridicatu la valóre de dreptu — *jus in sacras functiones* — si asia stramutarea séu alegerea lui in alt'a parochia neavendu temeiu canonicu se inproti-vesce oblu canóneloru, precum se vede din urmatóriele:

Can. 15 apostolescu dice: „Déca vreunu Presbiteru séu Diaconu séu ori cine din catalogulu clericiloru parasindu-si parochi'a sa se va duce la alt'a, si déca desoversitu se va mutá in aceea, va petrece acolo peste otarirea Episcopului, poruncimu, ca acel'a se nu mai liturgisésca etc.“

Sinodulu ecumenicu dela Nice'a in can. 15 decretéza: „Pentru mult'a turburare si gálceville ce se facu, s'a aflatu de bine ca astfeliu de datina, ce se afla in órcari parti in contr'a canonului apostolescu (14, 15) care prescrie, ca se nu se stramute din cetate in cetate nici Episcopulu, nici Presbiterulu, nici Diaconulu. Éra déca cineva si dupa hotarirea acestui santu si mare Sinodu ar cutezá a face asia ceva,

!séu s'ar dá dupa acestu obicei, intreprinderea lui se se nimicésca, si se se dee indereptu Bisericei, pentru carea s'a hirotonitu Episcopu, ori Presbiteru, ori Diaconu.“

Din aceste canóne lamuritu se vede procedur'a ne-canonica a preotiloru, cari parasindu-si parochiele loru legitime se muta in altele dupa natur'a paseriloru ce-si totu stramuta cuibulu. Reulu acest'a, in locu de a se curmá in germinele seu, se practica cu mai mare silintia, ca unu oresicare canonu, incátu in unele concurse adese-ori vedemu si conditiuni, ca recurentii se fie preoti séu cá acesti'a voru avea preferintia, desi asia dispusetiuni nu se gasescu in totu „Statutulu Organicu“ si neci se potu gasi, pentrucá „Statutulu“ ca lege organisatória n'are de facutu cu partile déjà organizate, elu privesce constituirea preotiloru, modulu in care clericii au a se alege de preoti. ér pentru cei constituiti, pentru preoti, n'are lege reconstitutória. Séu: „Statutulu“ iè in socotintia lipsele poporului si nu gesiefturile preotiloru. In acestu sensu trebue splicatu si punctulu din §-lu 13: „Protopopulu inainte de sinodu se intelege cu comitetulu parochialu in privinti'a individiloru candidandi, cari aspirandu la trépt'a preotiei trebue se fie teologi absoluti“, care luatú ori dupa spiritu ori dupa litera atinge numai pre teologii nehirotoniti. Prin incisulu „cari aspirandu la trépt'a preotiei trebue se fie teologi absoluti“ congresulu nationalu n'a datú preotiloru dreptulu de competire la nóue parochii, ci a pusu stavila obiceiului de a mai promová la preotia persóne fora invetiatura si cunoscentia sistematica a studi-elorú teologice, cum se facea bunaóra. sub absolutismulu serbescu.

La intrebarea ce ni s'ar pune: de ce oprelistea stramutarei preotiloru nu e expresa in „Statutu“? lasámu se respunda Can. 6 dela Calcedonu pre care se radiema si tes'a nóstra; canonulu suna: „Nime se nu se hirotonésca absolutu nici Presbiteru nici Diaconu, nici altu orecine din tagm'a preotiesca, déca celu ce se hirotonesce nu se va numi deosebi pentru biserica vreunei cetati, ori vreunui satu, ori martiriu, ori monastiri etc.“ Va se dica, nime se nu se hirotonésca neavendu parochia. Astfeliu nefindú iertatu a hirotoni preoti titulari: cei hirotoniti au si trebue se aiba parochiele lorú, prin urmare nu potú cadé sub nóue alegeri. Altecum pré usioru devinu in colisiune cu canónele positive; ma pribegindu din parochia in parochia potú aduce in prepusu pre insusi Episcopulu, ca si candu ar fi facutu hirotoniri titularie. Parinti' dela Calcedonu in canonulu de facia preciséza intielesulu canóneloru: 15 apost. si 15 niceanu dându-li si valóre si auctoritate mai mare. In acest'a si-afla sorgintea institutulu dupa care in biserica nóstra Episcopulu, la hirotonirea vre unui preotu amintesce parochi'a pentru carea se santiesce, fiintiandu prin acést'a intre elu si poporeni unu feliu de legatura spirituala.

Insa decretetele s. s. parinti se vede a nu fi avutu presté totu resultatulu doritu alterandu-se chiar din par-

tea unora Episcopi, ce invederăza din can. 1 si 2 dela Sardice'a in cari se espunu si pretextele stramutării lor; canónele anumescu numai pre Eppi, dar' ce ele constata cu privire la stramutarea Episcopilor in alte Eparchii, aceea la stramutarea preotilor nostri in nóue parochii este faptu implinitu, si cugetu a nu retaci aplicandu-le si pentru preoti. In canonulu 1 se dice: „*pretextulu causei acestei'a este aratatu, pentru care unele ca aceste se facu, cà nu se va poté aflá nici unulu din Eppi vreodinióra, carele dela mai mare cetate s'ar fi silitu a se mutá la alt'a mai mica cetate, de unde au ajunsu, cà unii ca acesti'a s'au aprinsu cu unu infocatu chipu alu lacomiei de averi si au servitu mai multu trufiei etc.*“ „*Era can. 2: deca s'ar aflá cineva asia de insanu si indrasnetiu, încátu sè se para a duce órecare escusatiune dela aceia, dicandu, cà lui dela poporu i s'au adusu scrisori; invederatu este, cà pucini órecari s'au potutu stricá cu plata si cu pretiu, carii apoi au miscatu turburare in biserica etc.*“ Au este preotu carele dela mai buna parochia sè se fie mutatu in alt'a mai slaba? pana acum inca nu s'a aflatu nime, deunde se vede cà preoti'a la multi a devenitu medilocu de specula. Séu dóra alegerile nóstre sunt seutite de multele turburari? Éta relele ce bantuiéu biserice'a primitiva amenintiandu si biserice'a nóstra autonoma, cari trecute cu vederea potu deveni si mai periculóse. Consistóriele eparchiale au facutu unele normative privitórie la alegeri, fórté anguste, si pucinu corective in reportu cu multimea anomalíelor, ce se repetiescu la atari ocasiuni, pentrucá desí avemu „Statutu organicu“ nu trebuie uitatu nici de „Indreptarea legii.“

Alegerile s'ar poté regulá încátu se nu dee ansa corumperiloru si turburariloru intre poporu. Asia: in testimoniulu de calificatiune p. e. se afla pusa class'a de parochia, carea o merita respectivulu clericu, cea ce la deschiderea concurselor nu se iè nici intr'o séma; preotii in întielesulu canóneloru sustatatórie sè nu se admitia in candidare, deórace ei au parochii. Tóte aceste observandu-se cu acuratétia s'ar putea indreptá usioru obiceiurile rele. Singuri preotii prin stramutarea in alte parochii nu voiescu decâtu imbunatatirea stării lor materiale; inse nu dupa individualitate se judeca preotulu, ci dupa chiamare; elu desí poté in alta parochia a dobanditu o subsistintia mai buna, este castigulu lui particulariu fora ca binele comunu se fia progresatu de asemenea; ma din contra deca respectivulu preotu a fostu unu resvratitoriu s'a periclitatu multu, càci pastorulu acest'a nedemnu in locu de a ferici turm'a cuventatória incredintiata pastoriei lui — o nefericesce.

De altminte toti crestini, seraci ori bogati, de o potri va sunt fiii biserice, oile cuventatórie alui Cristosu, si Ierarchi'a nici pre unii nici pre alii nu-i poté lasá fora pastori sufletesci, càci deca din turm'a cu pastoriu inca ratacesce câte o óia, cum nu va retaci apoi din cea fora pastoriu?

Eu credu, cà obiceiulu reu de a se mutá din o parochia la alt'a, ar' incetá indata ce preotimea ar' fi dotata, si chiar pentru aceea, biserice'a nu poté tiené de lege generala unu abusu provocatu de impregiurari si sprignitu de nepasarea deputatiloru sinodali atunci, candu prin energi'a acelor'a dejá s'ar fi potutu si sterpi.

Aceste sunt modestele observari, cari pe temeulu „Statutulu“ si alu canóneloru le amu facia cu a duo'a alegere a preotiloru.

Voiu ascultá in sa cu placere si parerile altor'a, fie din orice punctu de vedere. —

Vincențiu Mangr'a.

DISCURSULU

PRONUNCIATU DE

DOMNULU G. M. ELIESCU

PROCURORE PE LANGA CURTEA APELATIVA

DIN CRAIOVA,

la 16 Augustu 1873, cu ocasiunea reinceperii lucrariloru anualu ale Curtii.

(Urmare.)

B) Sè ne ocupamu de *legile laice.*

Si mai intaiu:

a) *Despre dreptulu civile.*

Aru fi a ve trudi audiulu, domniloru consiliari, daca asi urma in espunere celea batute de redactorii codulu de care vorbimu. Deci amu crediutu mai nemeritu a da óre-care notiuni despre persóne, lucruri, contracte, in ordinea adoptata de redactorii codulu Napoleonu. Dreptu aceea incepemu cu:

a) *Persónele.* De la inceputu nu me potu opri de a nu me mirá cumu codulu Bassarabu, care a atribuitu eclesiei sarcin'a de a asistá la botezu, cununia, mórté, nu a reglementatu câtusi de pucinu cumu si cine este competente a dresá actele stării civile. Nimicu nu se vorbesce despre aceste in codu.

Daca in sa tace in privintia acest'a, dà cea mai incurcata intindere materiei casatoriei si divortiuului.

„Nunt'a, dice codulu Basarabu, este impreunarea barbatulu si a muerii, adeca amestecare, séu amestecare si mostenire intru tóta viéti'a lor, si omului celui dreptu apropiere de Dumnedieu.“ — Nunt'a este perfecta prin singur'a imprejurare cà s'au blagoslovitu, facendu-se molittele. — Logodn'a e considerata ca si nunt'a deplinu. (Deci celu ce i-a pe logodnic'a altui'a, se pedepsesce ca unu precurvari.)

Pentru a se putea casatori: barbatulu trebuie sè fie de 14 ani, femeia de 12. — Sè nu fie ruda intre dinsi, pana la a 8 spitia inclusivu, calculandu-se spitiele astfelu: câte nasceri atâte grade, comptandu o nascere barbatulu si femeia care au datu nascere cuscreniei „pentru-cà sunt amandoi unu trupu.“ — Rudeni'a e de 5 feliiuri: 1. Rudeni'a de sange; — 2. Rudeni'a din cuscrie, adeca din dóue neamuri; — 3. Rudeni'a de a trei'a, adeca rudeni'a de trei neamuri; — 4. Rudeni'a de botezu si 5. Rudeni'a din feciori de sufletu. — Sè notédia cà tóte feliurile de rudeni constituu impedimente la casatorie, si mai cu séma cea din botezu! — Intre rude, in raportu cu cununi'a, e si nasi'a: nu poté fi casatorie intre nasiu si fina.

Acestea sunt cele dóue conditiuni ce directu le prevede codulu B., ca sè se póta face casatori'a:

1. Se fie slobodu despre tóte rudeniile;

2. Se pazésca cumu se cade de vârsta.

Spre a se casatori in sa, nu trebuie cineva, dice C. B., se observe numai gradele rudeniei: „se cuvine inca sè nu fie nunt'a „astfelu ca sè fie barbatulu batranu si muierea tenera, séu muierea batrana si barbatulu teneru: care lucru e rusine, dosada, „imputare si batjocora.

Afara de aceste conditiuni, se oprea casatori'a: 1. Intre barbatulu si femeia cari avusesera legaturi ilicite anterióre casatoriei (adulteriulu); — adeca barbatulu nu se poté cununa cu femeia care au datu nascere divortiuului.

2. Intre robu si stapana;

3. Intre tutore si pupila pana la majoritatea pupilei, si dupa ce si au depusu socotelile tutorele;

4. Intre lautari si o féta de omu bunu séu de boeriu.

5. Se oproá a se casatori si acelu ce voiá a se casatori pentru a patr'a óra: nunt'a intaiu se chiama lege, — a dóua iertare, — a treia calcare de lege, — a patr'a nu se chiama nunta; éra copii cari voru „nasce dintr'a 4 nunta, nu se chiama adeve- „rati tataniloru sei, nici 'lu mostenescu“.

— O data casatoriti, femeia e datóre sè mérga dupa barbatu, afara de casurile: 1. De va vedea cà barbatulu voiesce ai face vre-o reutate; 2. candu barbatulu fiindu omu *sprántianu* va umblá din locu in locu.

Barbatulu 'si poté bate si inchide pe socie, fara ca judecatorulu sè se amestece, candu femeia vrajmasiesce cu mórté contra-i. O poté chiaru goni, fara scirea judecatiei si fara judecata: 1. candu curveste de fatia, — 2. candu soci'a 'lu va indemná a gresi si dinsulu; — 3. candu femeia va face fermece ca se vateme in totu loculu, — 4. candu femeia va fi eretica.

In timpulu casatoriei, copii cadu sub puterea tatalui: ei sunt detori se ingrijésca si se hranésca pe parintii lor. — Mum'a veduva perde acestu dreptu „daca nu se póta cu cinste.“ Parintii i potu emancipá, dandule o portiune óre-care din avere: — asemenea se emancipa prin casatorie.

Codulu Bassarabu nu determina la ce epoca se potu emancipá copii: remane la parinti se aprecieze. — Puterea paterna se perde candu tatalu maltratédia pe copii.

Murindu parintii séu unulu din ei, si lasandu copii, li se punu ispravnici (tutori) copiiloru crescuti si ne crescuti. Sunt necrescuti, baiatulu pana la 14 ani, fét'a pana la 12.

De aci pana la 25 ani, copii se dicu crescuti.

— Apropo de etate Cod. Bas. distinge:

Coconu se dice pana la alu 7-lea anu de vârsta.

Teneru in mesura de vârsta se dice pentru baiatulu dela 10 1/2 — 14 ani, pentru fét'a de la 9 1/2 — 12 ani.

Micu se chiama barbatulu pana la 25 ani.

Mare de la 25 inainte „ca se póta face totu lucrulu.“ De aci inainte e *major*.

Betranu dela 50 — 80 ani.

Pana aci am presupusu cá socii voiescu se tie casatori'a. Quid pentru divortiu?

Codulu Basarabu, amu disu cá considera logodn'a ca si nunt'a. Deci prevede casurile in cari se póte desface logodn'a. Ele sunt:

1. Etatea nelegale a logoditiloru.
2. Daca fét'a va fi ingreuiata de barbatu streinu.
3. Deosebirea de credintia religiósá.
4. Daca logodn'a s'au facutu silitu.
5. De se va calugarí unulu din logoditi.
6. De se va indrací unulu din logoditi.

In aceste casuri (afara de alu douilea) darurile se inapoi-escu logoditiloru.

Casurile divortiului sunt:

1. Adulteriulu.
2. Candu barbatulu gonesce pe muiere din casa se nu o hranésca.
3. Candu barbatulu permite muierei sele se se prostitueze.
4. Candu barbatulu face sodomie (se desparte pentru timpu scurtu).
5. Candu unulu din soci e ereticu.
6. Candu unulu din soci vrajmasiesce viét'i'a celui altu sociu.
7. Candu socrii voru vrasmasí viét'i'a norii ori ginerelui.
8. Candu barbatulu va inebuni.
9. Candu barbatulu are darulu betiei (adeca defectulu) si o bate cumplitu fiindu bétu.
10. Candu se va certá in tot-de-un'a.
11. Candu se voru amerintiá.
12. Candu barbatulu e reu de fire.
13. Candu nu se voru impreună barbatulu cu soci'a in timpu de trei ani.
14. Candu muierea nu va fi virgina.
15. Candu se batu.
16. Candu barbatulu va fi talhariu.
17. Candu unulu din soci cade in robie si nu se aude de dinsulu in timpu de 3 ani.

Afara de aceste cause, sunt si altele religiósé:

1. *Botezulu*. Candu tatalu 'si botéza copilulu se desparte de socia.
2. *Infierrea*. Candu cineva infiéza pe ginere-seu, se desparta fi'a sea de densulu.
3. Candu se va indrací femeea si in 3 ani nu se va vindecá, etc. — Déca barbatulu a vrajmasitu ceva asupr'a sociei sele, póte cere a nu se desface casatori'a, dandu chiezasu cá nu o va vatemá, dupa ce mai anteu va jurá cá nu-i va face nimica reu. — Barbatulu neputendu gasí chiezasu, se póte judele multimi numai cu juramentulu.

— Adulter'a dovedita si perde zestrea si darurile dinaintea nuntii — Barbatulu adulterinu va întorce sociei, zestrea, darurile dinaintea nuntii, tóte hainele si sculele ce-i va fi facutu elu. — Barbatulu inse nu se va putea bucurá de zestrea sociei sele dovedita adultera: 1. candu va traí tatalu sociei, care a inzestrat'o, cáci atunci dot'a revine tatalui inzestratoru; — 2. candu va avé soci'a copiii, fie si din alta casatorie: — 3. candu traiesce celu ce a datu zestrea, cu conditiune ca murindu dens'a, se-i revie dot'a éra lui.

— In ce casuri femei'a póte cere si dobandí divortiulu, luandu-si inapoi dot'a si darurile dinaintea nuntii?

1. Candu barbatulu va cugetá reu contr'a Domnului tierrii.
2. De va cugetá reu contr'a vietii sociei sele.
3. De o va votrí cu altii (prostitué).
4. De va propune inaintea judecatoriloru cá e curva si nu va dovedi acést'a.
5. De va avea intretienuta. In aceste casuri femei'a póte cere a fi pedepsitu barbatulu seu atátu cátu va vrea.

(Va urmá.)

Judecarea mortiloru la Egiptenii vechi.

Spre a petrunde la locul de inmormentare trebuia se se traverseze unu laeu; pre marginea acestui lacu se opria mortulu. „Ori cine vei fi, dá séma Patriei de faptele tale. Ce ai facutu in viét'ia? Legea te intréba, patri'a te asculta, adevéru te judeca.“ Atunci elu se infacisia fara titluri si fara putere, redusu la propriile sele forcie, si escortatu numai de virtutile séu de viciile sele. Aci se dedeu pe facia crimele secrete pre cari creditulu séu puterea de cari se bucurá mortulu le inabusise in viét'i'a sa. Aci acelu cu inocent'i'a oflita venia la rondulu seu se insulte pe calomnatoriu, si se-i céra inapoi onórea ce i-a rapitu. Cetatiénulu doveditu cá n'a bagatu in séma legile éra condamnatu; pedéps'a ére infami'a, ér cetatiénulu virtuosu éra recompensatu cu unu elogiu publicu: onórea de a'lu pronuncia éra rezervata rudelor. Se stringea famili'a, copiii veniau se primésca lectiuni de virtute ascultandu laudele parintelui loru. Poporulu alergá in glóta; magistratulu presida. Atunci se celebrá omulu justu la aspectulu cenusiei sele; se amintiau locurile, momentele si dilele in cari facuse fapte virtuósé; i se multumiá cá a servitu patri'a si oménirea; éra propusu de esemplu aceloru cari de acolo inainte ave-au se traésca si se móra. Oratorulu sfirsia invocandu asupr'a lui pre dieulu ingrozitoriu alu mortiloru, si incredintiandulu, pentru a dice astfelu, divinitatii, pre care o rugá de a nu'lu parasí in lumea obscura si necunoscuta in care intrá. In fine, parasindulu pentru tot'dauna, ii dicea, pentru sine si pentru poporu, lungulu si eternulu adio. Tóte acestea impreuna, mai cu séma la o natiune austera si seriósé trebuiau se produca o miscare fórte viua, se inspire idei anguste de religiune, si morala.

Niminea nu se póte indoi cá aceste elogiuri, inainte de a se corupe si a se da cu liberalitate, n'au facutu o impresiune tare asupr'a sufletelor. Institutiunea loru sémene multu cu a cuventariloru nóstre funebre; dér éra o diferentia insemnata: erau făcute virtuti, ér nu demnitatiloru. Lucratoriulu si artistulu ave-au dreptu la ele ca si suveranulu. Atunci nu éra o ceremonia de forma unde unu oratoru, fara ca niminea se-lu créda, venia se vorbésca de virtuti in cari elu insusi nu credea, cercá se se pasioneze unu momentu de aceea ce éra une ori objectulu dispreciului seu si a publicului, si gramadindu cu armonia mintiuni platite, lingusia multa mortii, spre a fi laudatu si elu séu recompensatu de cei in viét'ia. Atunci nu se faceau laude umanitatii unpi generalu crudu; neinteresarii unui magistratu ce venduse legile: totu éra simplu si adevératu. Principii chiar erau supusi la judecata ca si cei-lalti ómeni, si nu li se faceau laude de cátu candu meritau. E dreptu cá mormentulu se fie o bariera intre lingusire si principe, cá adevéru se incépa candu puterea ince-téza. Scimu din istoria cá mai multi regi ai Egiptului, cari calca-sera in pitióre popórele loru spre a radica acele imense piramide, au fostu inferati de lege, si lipsiti de mormintele pre cari insisi si le construisera.

De trei mii de ani aceste legi numai subsista, si nu esista nici intr'o tíera din lume magistrati spre a judeca memori'a Domnitoriloru; dér renumele indeplinesce functiunea acestui tribunalu: mai teribilu, pentru cá nu se póte corupe. Elu dictéza hotaririle seles, postaritatea le asculta, si istori'a le scrie.

„Vocea Covurluiului“.

Curticiu 29 August 1873 v.

Preastimata Redactiune!

Asta-di biserica si poporulu nostru avu o rara bucurie, pentrucá primindu scirea prin telegram'a venita dela deputatulu congresuale Moisie Bocsianu, — cá de Archiepiscopu si Metropolitu s'a alesu adevératulu fiu alu bisericii, parintele adevératu al poporului, Episcopulu Aradului Procopiu Ivacicoviciu, ca celu mai veneratu barbatu de micu si mare, teneru si batranu; la iniciativ'a parintelui Moisie Mladinu — dede poporulu resunetulu bucuriei sale prin tunetulu trascuriloru in continuu dela 6 óre pana la 11 óre nainte de médiadi *). — Noi gratulamú din anima pentru nimerita alegere maioritatii congresului; se vieze noulu Archiepiscopu si Mitropolitu alu nostru, se vieze alegetorii, se vieze intrég'a metropolia romana gr. or.

In numele poporului credintiosu

Florianu Clór'a m. p.
invetiatoriu.

*) Auditi aradani inteliginti dela biserica catodrala? Cari nici semne de condolintia nu ati manifestatu la mórtca lui Siagun'a prin flamura negre precum acést'a mai in totu locul si la sate s'a facutu.

VARIETATI.

= Scaunul scolastic din Orasiul Aradu, in siedintia sa din 6. Septemvre nou a stersu tacesele indatinate de inscriere la tôte scôlele Orasiului, si asia instructiunea va fi pe anulu viitoriu gratuita si mai posibila tenerilor fara medilôce materiali.

Dér' si mai imbucuratória este resolvirea corpului profesori-rale dela noulu Archigimnasiu (liceu) de a nu tiené prelegeri private cu elevii, dupa cum acést'a la cele mai multe institute de invetiamentu in patria este in usu spre detrimentulu progresului; dovéda ni este gimnasiulu aradanu de pana acuma, in care profesorii minoriti facéu o speculatiune formala din caus'a invetiamentului, si pana candu castigau ei, tenerimea perdea: cáci cei ce umblau la prelegeri private fiindu asigurati despre protectiunea profesorului respectivu, mai nemicu nu invetiau, éra cei ce erau in stare materiala mai buna si nu umblau la ôrele private, erau de regula persecutati, mai virtosu déca erau de ai nostri.

Ar fi de doritu ca acestu usu atátu de necorespondietoriu scopului invetiamentalu si osanditu ingenere, sè se curme odata si la preparandi'a nôstra din Aradu.

□ Domnulu Ministru de cultu si instructiune publica spre scopulu administratiunei diecesane a Aradului, cu datulu 30. Augustu a. c. Nr. 17848 a resolutu o suma de 15000. fl. din care, 10000 fl. sunt destinati pentru Consistoriulu Aradului, ér' 5000 fl. pentru celu din Oradea-mare.

Concursu.

2

Pentru Statiunea invetiatorésca din Ohab'a-Lunga, cerculu insp. alu Leocusesiloru; emolumentele sunt 42. fl m. a. 24 Chible de bucate. 8. grâu, 16. cucurudiu; 75. lb clisa, 50. lb. sare, 10. lb. lumini, 4. fl. pausiale, 8. stangeni de lemne, si cortelu cu gradina de $\frac{1}{2}$ jugeru. —

Doritorii de a ocupá acést'a statiune, au a-si trimite recursele sale, pana in 30. a. lunei. cur. in care va fi si alegerea, — inspectorului sub semnata, post'a ultima Bozsúr. —

Leocusesci 2. Sept. st. v. 1873.

Adamu Ros'a
Insp. cerc. de scôle.

Concursu.

1

Pentru parochia vacanta din Comun'a Mihcherechiu protopres. Oradii-mari se deschide concursu.

Emolumintele sunt. birulu dela 260. case, tóta casa un'a vica de grâu, un'a sesiune de pamentu, stólele indatinate cortelu a se esarendá.

Doritorii de a recurge la acést'a parochia, au recursurile sale dupa Statutul Organicu bine instruate, ale trimite pana in 23. Septem. a. c. cal. vechiu, intitulate Comitetalui parochialu, la protopres. Oradii-mari candu va fi si alegerea.

Datu in Mihcherechiu in 29. Augustu. 1873,

Comitetulu parochialu

In contielegere cu mine Simeonu Bica. Protopres. Oradii-mari.

Concursu

1

Pentru deplinirea ambeloru parochii gr. or. devenite vacante in Ohab'a-forgaciu, se deschide concursu pana la 23 Septemvre a. c. stilulu vechiu in care di se va tiené si alegerea.

La fiecare parochia sunt urmatóriele emoluminte: un'a sesiune de pamentu; in chipu de biru, câte un'a mesura de cucuruzu despoiata dela 180 de case; si stol'a indatinata.

Tôte acestea-in primululu anu — se impartu in dóua, la un'a parochia cu vednv'a, éra la cealalte cu dóua orfane minorene, remase dupa repósatii acolo preoti.

La ambele parochii mai apartiene si câte unu fondu intravilanu fora supraedificia.

Doritorii de a ocupá vre un'a din acestea parochii, sunt avisati recursele lor instruite conformu §-lui 13 din statutu organicu, si adresate respectivului sinodu parochialu a le susterne la oficiulu protopresviteralu gr. or. in Belintiu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protterulu tractualu Georgiu Cratiunescu.

Cu tipariulu lui Stefanu Gyulai — Proprietatea si editu'a diecesei aradane. — Redactoru respundietori: Iosifu Goldisiu.

Concursu.

1

Devenindu vacanta statiunea invetiatorésca din Comun'a Parchida Protopres. Luncii — cu acést'a te escrie Concursu.

Emolumintele sunt. 40 fl. $\frac{1}{2}$ sesiune de pamentu clas'a 1, dela totu insulu umblatoriu la scóla dela 6 ani pana la 12 ani $\frac{1}{2}$ de vica de grâu, gradina de o vica, cortelu liberu si stólele cantorale. Doritorii de a recurge, au a-si trimite recursurile sale bine instruate cu documinte, intitulate Comitetalui parochialu pana in 23. Septem: candu va fi si alegerea in Parchid'a — la protopopulu Luncii in Oradea-mare.

Datu in Parchida in 24. Augustu. 1873.

Comitetul parochialu

In contielegere cu Inspectorulu Scolariu.

Concursu.

1

Prin care tenerii studenti gr. or. doritori de a fi primiti in institutulu filantropicu zsigaijanu, suntu avisati, ca pana in 16 Septem. st. v. a. c. sè-si ascérna recursele la Rev. D. Simeonu Bica in Oradea-mare spriginite de documintele urmatórie.

1. Testimoniu scolasticu despre progresu si moralitate.
2. Atestatu de paupertate subscrisu de notariulu competent.
3. Adeverintia medicala, cumca recurintele este oluitu. Oradea-mare 26. Augustu 1873.

Senatulu institutului.

Concursu.

1

Pentru deplinirea postului invetiatorescu, la scól'a gr. or. romana din Oradea-mare, devenita, in vacantia — se escrie concursu pe langa urmatóriele emoluminte.

- a) Cortelu liberu
- b) Salariulu anualu 400 fl. v. a. ce se va solvi in rate trilunarie. —
- c) 4 orgii (stangeni) de lemne, din cari are a se incaldi si scól'a.
- d) venituri cantorali. —

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati a produce: testimoniu despre absolvirea sciintieloru pedagogice, — testimoniu de calificatiune pentru posturile invetiatoresci de clas'a prima si documentu despre conduit'a si portarea morala. Petitiunile, astfelu instruite si adresate comitetului parochialu subscrisu a se-tramite la inspectorulu cerculu Rdisim. D. Simeonu Bica in Oradea-mare, pana in $\frac{19}{29}$ Septemvre a. c. in carea diua se va tiené alegerea. — E de insemnatu cá intre individii cu aceeasi calificatiune, teologii absoluti voru avé preferintia. —

In fine, competintii sunt pofiti ca pana la alegere in o domineca séu serbatóre sè se presente in sant'a biserica gr. or. din locu, pentru ca sè-si dovedésca deprinderea si versarea in cantarile bisericesci si tipicu. —

Oradea-mare $\frac{19}{31}$. Augustu 1873.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine Simeonu Bica protopres. Oradii-mari — ca Inspectoru Districtualu.

Concursu.

1

La ocuparea postului de capelanu langa parochulu din Comun'a Jánosda Nicolau Popovicuiu.

Emolumintele suntu birulu dela 246. de case, din stólele indatinate si din pamentulu parochialu 40. de lantiuri, din tôte atrei'a parte.

Doritorii de a recurge au recursurile sale bine adornate pana in 30. Sept. a. c. calend. vechiu, cându va fi si alegerea ale transpune la protopopulu Oradii-mari, adresate Comitetalui parochialu, provideute dupa intielesulu Statutului Organicu.

Datu in Janosda in 2. Septem. 1873.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine Simeonu Bica Protopres. Oradii-mari.